

Igazoljuk, hogy

.....
sporttárs a

„KOSSUTH EMLÉKHELYEK VESZPRÉM MEGYÉBEN”

túramozgalmat sikeresen teljesítette, számára a sorszámú
kitűzött kiadtuk.

Ajka,

P.H.

aláírás

KOSSUTH EMLÉKHELYEK

VESZPRÉM MEGYÉBEN

Jelvényt szerző túramozgalmam
Kossuth Lajos születése
200. évfordulójának
tiszteletére

**„Az örök hazában hirdessék nevednek emlékét
a késői századok”**

Az ajkai Kossuth Lajos Általános Iskola és a Túrategnőc Természetjárók
Turista Egyesület jelvénytulajdonos túramozgalmat hirdet
Kossuth Lajos születése 200. évfordulójának tiszteletére.

A túramozgalom célja:

- Méltó módon emlékezni a magyar történelem egyik legnagyobb alakjára.
- Megismertetni a résztvevőket a kossuthi életpálya Veszprém megyei vonatkozásaival.
- Az emlékhelyek felkeresésével ráirányítani a figyelmet a 48-as hagyományok ápolására.

Időtartama:

Kezdetre 2002. január 1., teljesítése nincs időhatárhoz kötve.

Résztvevői: mindazok, akik e kiírásban foglaltakat elfogadják.

A teljesítés módja:

A résztvevőknek fel kell keresni a kiírásban szereplő emlékhelyeket.
(Az emlékhelyekről, látnivalókról rövid ismertetőt mellékelünk!)
Az igazolás a felkeresett helység nevét tartalmazó bármilyen bélyegzővel
és a dátum beírásával történik. A teljesítés után a kiíró címére beküldött
igazolólapot értékeljük.

Díjazás:

A túramozgalmat teljesítők kitűzött és emléklapot kapnak.

Igazolólap és további információ kérhető az alábbi elérhetőségeken:

Túrategnőc Természetjárók – Kossuth Lajos Általános Iskola

8400 Ajka, Móra Ferenc u. 19.

Telefon: 88/312-816 (munkaidőben), 88/210-500 (este)

E-mail: turateki@freemail.hu

IGAZOLÓLAP

NÉV:			
LAKCÍM:			
TEL.:		E-MAIL:	
EGYESÜLET:			
Életkor: 6 – 14 év 14 – 18 év 18 – 24 év 25 év feletti			

AJKA	BAKONYSÁG	BALATONALMÁDI
BALATONFÜRED	BALATONKENES	HALIMBA
LÓKÚT	MENCSELY	NAGYDÉM

NAGYDÉM

Emlékoszlop Ihász Dániel honvéd ezredes tiszteletére

Helye: Fő tér, evangélikus templom kertje

Ihász Dániel az 1848-49-es forradalom és szabadságharc kiváló katonája, III. osztályú érdemjellel kitüntetett honvéd alezredes, Kossuth hadsegéde, majd személyi titkára és hűséges segítőtársa a közös száműzetésük éveiben. Ahogy a kortársak gyakran nevezték: „Kossuth Mikes Kelemenje” volt. 1813. november 17-én született Nagydémen. 1848 nyarán – felhagyva 20 éves császári katonai szolgálatával – a honvédsereg kötelékébe állt. 1849. márciusától a Verestoronyi szoros védő dandár parancsnoka. A számos csatát vívott és többször megsebesült parancsnok hosszú időn át eredményesen küzdött, végül a török csapatok előtt tette le a fegyvert. A török fogságban előbb Bem kíséretéhez tartozik, majd amikor azok áttérnek az iszlám hitre, Kossuth táborához csatlakozik. Kossuth hadsegédeként kíséri el a kormányzót angliai és amerikai körútjára. Kossuth hívására 1859-ben Olaszországban magyar légiót szervez, melynek parancsnoka lesz. A légió feloszlátása után olasz katonai szolgálatba lép, mint ezredest többször kitüntetik bátorságáért. 1866-ban kilép a szolgálatból, s ettől kezdve haláláig Kossuth közvetlen környezetében marad. 1881-ben hunyt el, sírja Torinóban található. Halála után Kossuth méltó síremléket állíttatott neki az alábbi felirattal: „Páratlan hűségű barátja és a számkivetés keserveiben 32 éven át tántoríthatatlan osztályosa, a magyar szabadságharc egyik kitűnő bajnoka Ihászi Ihász Dániel ezredes emlékének, gyászoló barátja Kossuth Lajos hálás kegyelettel emelte.”

VESZPRÉM

Kossuth Lajos bronz mellszobra

Helye: Kossuth Lajos Általános Iskola

Csikász Imre, a fiatalon elhunyt kiváló szobrászművész 1908-ban készítette el a müncheni Magyar Egylet számára Kossuth gipsz mellsobrát. Később kiderült, hogy a szobor sohasem jutott el a müncheni címzetthez, mert tévedésből a csomagot Veszprémben egyszerűen nem adták fel. 1995-ben a szobrot üreges bronzba öntötték.

ZIRC

Kossuth Lajos bronz mellszobra

Helye: Március 15. tér

A legújabb Kossuth szobrok egyikét, Cséri Lajos alkotását 1998-ban állíttatta a zirci Önkormányzat és a Reguly Antal Múzeum.

Ajánlott irodalom:

Emlékhelyek Veszprém megyében; Veszprém, 1996 (Főszerkesztő: Bándi László)

H. Szabó Lajos: Kossuth emlékek Veszprém megyében; Pápa, 1997

H. Szabó Lajos: Negyvennyolcas emlékművek, honvédsírok Veszprém megyében; Pápa,

2000

ISMERTETŐ A

„KOSSUTH EMLÉKHELYEK VESZPRÉM MEGYÉBEN”

TÚRAMOZGALOM HELYSZÍNEIHEZ

AJKA

Kossuth Lajos bronz mellszobra

Helye: a Kossuth Lajos Általános Iskola előtti park

Kossuth Lajos halálának 10. évfordulója évében dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselő a Függetlenségi Párt tagjaként egy Kossuth-szobor ajándékozási szándékát jelentette be a március 15-ét ünneplő ajkai polgároknak. Az ajkaiak örömmel elfogadták ajánlatát és az 1904. április 20-i képviselőtestületi ülésen egy szoborbizottságot hoztak létre. A bizottság gyors és eredményes előkészítő munkát végzett, így már 1904. augusztus 30-án sor kerülhetett a szoboravató ünnepségre. Holló Barnabás szobrászművész alkotása eredetileg a Hősök terén állt, majd 1927-ben az evangélikus templom előtti térre helyezték át. A szobor 1976-ban került jelenlegi helyére, a Kossuth Lajos Általános Iskola elé. Névadójuk halálának 100. évfordulójára emlékezve a nevelőtestület és a diákok az iskola falára emléktáblát helyeztek el. Az épület előtti park az iskola fennállásának 50. évfordulóján (1999-ben) a Kossuth Lajos Emlékpark nevet kapta. A rendszerváltás óta a Kossuth-szobor és a park a március 15-i városi ünnepségek, koszorúzások, fáklyás felvonulások egyik színhelye.

BAKONYSÁG

Csárdapusztai kápolna

A Kossuth emlékek egyik legjelentősebb Veszprém megyei színtere, a közelben található Kisdémmel együtt ma Bakonyság külterülete. Kossuth Lajos a kisdémi földbirtokos Meszlényi János lányát, Teréziát vette feleségül.

Börtönéből kiszabadulva Kossuth megrendült egészsége helyreállítására Parádra ment pihenni, ahol a szeretett Meszlényi Terézzel találkozott, aki szerető érdeklődést tanúsított iránta fogsága idején is. Nemsokára nőül vette a szellemes lányt. Mivel a pesti belvárosi templomban tartott esküvőjük egyházi áldás mellőzésével és nem is az oltár előtt történt, a nászútról Kisdémre látogató ifjú pár házasságát a hitbuzgó katolikus após, Meszlényi János kérésére a pápateszéri esperes-plébános áldotta meg a csárdapusztai kápolnában. Az 1841-es esemény emlékét 1995 óta márványtábla őrzi. E szertartás alkalmat adott arra is, hogy a földesúr udvarházának népe is megismerhesse az országosan is ismert ifjú férjet. A Kisdém környéki népi emlékezet úgy őrzi, hogy Kossuthék házasságkötése a csárdapusztai kápolnában történt. E feltételezés alapján Kossuth-kápolnának is nevezik a 18. században felszentelt barokk építményt.

BALATONALMÁDI

Kossuth Lajos bronz mellszobra

Helye: Balatonalmádi, Öreg park, a kikötő mellett
Petőfi, Kossuth és II. Rákóczi Ferenc szobra, Vég hely- emlékpád, Batthyány-örökmécses teszük nagyjaink emlékhelyévé az almádi Öreg parkot, amelyet véglegesen 1902-ben alakítottak ki. Közülük a Kossuth-szobor felállítására – közadakozásból – 1903-ban került sor. Holló Barnabás alkotását 1903. augusztus 23-án, Kossuth Lajos neve napján avatták fel. Az avatóbeszédet Eötvös Károly mondta. A közönség a jelen lévő Kossuth Ferencet is hallani kívánta, aki meghatva köszönte meg atyja emlékének megörökítését.

BALATONFÜRED

Emléktábla

Helye: Horváth-ház, Gyógy tér

Kossuth Lajos, a reformkori ellenzék vezére, a Pesti Hírlap szerkesztője 1842. júliusában Füreden pihent, s az akkor divatos fürdői levélben számolt be megfigyeléseiről. élményeiről. Írásában a fürdőhelyi társadalom gúnyrajzát adta, de felvetette a balatoni gőzhajózás, a gyógyfürdőzés és a fürdőélet fontosságát is. Mivel cikke névtelenül jelent meg, kiadott iratai közé nem került be az írás. Az emléktábla szerint Kossuth és felesége a legelőkelőbb füredi szállodában, a Horváth-házban szállt meg. A bencés rend tihanyi apátságának levéltárában, a balatonfüredi fürdőhelyi iratok között azonban fennmaradt Kossuth szállodaszámlája, , mely bizonyítja, hogy nem feleségével, hanem inasával jött Füredre – s nem a Horváth-házban, hanem az apátság vendéglőjében szállt meg.

„Kossuth Lajos – forrás 1802”

Helye: Gyógy tér

A forrást már a 18. század elejétől Savanyúvíznek nevezték, később a magyar költők egész serege dicséri. Fölötte 12 oszlop által tartott, 1800-ban épült tető díszlik, és ez a kútház 200 éven keresztül a gyógyulni, pihenni vágyók vagy az egyszerűen csak kíváncsiskodók százezreit látta.

Ferenc József császár amikor 1852-ben először látogatott Füredre, a „hódoló tisztelet megnyilvánulásaként” a tihanyi apátság róla nevezte el a forrás kútját. 1952-ben a Veszprém Megyei Idegenforgalmi Hivatal kezdeményezésére vette fel Kossuth Lajos nevét, emlékeze Kossuthnak a fürdőélet előmozdításának érdekében kifejtett tevékenységére.

BALATONKENESE

Falumúzeum (Nyitva:hétköznap 8.00–19.00 óráig. Tel.:88/481-951)

Helye: Kossuth u. 6.

E gyűjteményben néprajzi anyag, cifra szűr, tényérok, gazdasági eszközök éppúgy láthatók, mint a kenesei Kossuth Bizottság iratai. A balatonkeneseiek Kossuth halála után röviddel alakították meg bizottságukat, amely 1894. április 8-án kimondta, hogy halálának napját ünnepnappá nyilvánítják, s e célból minden év március 15-ét követő vasárnap megemlékezést tartanak. A Kossuth pince legendája is él a faluban. Egy mára elpusztult pincében rejtve őrzött kép alatt tettek fogadalmat az odalátogató hazafiak, s fogadalmukat aláírásukkal együtt Kossuth arcmása köré írták. Ez a kép is látható a múzeumban.

Kossuth-szobor

Helye: Kossuth tér

A millennium évében országszerte számos település határozta el Kossuth-szobor felállítását. E kezdeményezéshez elsők között csatlakoztak a keneseiek is. A szobor költségeinek összegyűjtésére mozgalmat indítottak A Kossuth-bálnak nevezett farsangi bálok bevételeiből és adakozásból gyűlt pénzből a szabadságharc zászlóbontásának 50. évfordulóján, 1898-ban szándékoztak felállítani a szobrot. Mivel a pénz lassabban gyűlt össze, a szobrot végül 1899. október 15-én állították fel.

HALIMBA

Emlékoszlop Kossuth gyermekei tiszteletére

Helye: Petőfi u. 14., az egykori Boros-féle ház előtt

A Kossuth gyerekek Veszprém megyei bujdosásának első állomása Halimba volt. Az itteni rejtőzködésük emlékét hivatott őrizni az egykori Boros-féle ház előtt felállított bronz emléktábla, Raffay Béla alkotása. Boros Sándor nemzetőrkapitány 1849 júliusában kaphatott megbízatást Kossuthtól – akivel felesége révén rokonságba került – gyermekei menekítésére. Biztonságos helynek vélte a Veszprém megyei települést, ezért először itt rejtette el a gyerekeket, akik az utcán nem mutatkozhattak, nappal a tágas pajtában játszottak. Miután az osztrákok tudomást szereztek róla, hogy a gyerekek a Dunántúlon bujdosnak, akciót indítottak felkutatásukra. Amikor már Devecser környékén nyomoztak utánuk, Halimbáról kénytelenek voltak továbbállni.

MENCSELY

Emléktábla Kossuth gyermekei tiszteletére

Helye: evangélikus lelkészlak

Halimbáról menekülve a Kossuth gyerekek Mencshelyen, Blajszta János evangélikus lelkésznel – Boros Sándor egykori soproni iskolatársánál - húzták meg magukat. A szájhagyomány szerint a Halom-hegyi Isó-féle pincében is rejtőzködtek, melynek ifjú földbirtokos tulajdonosa honvédként szolgált a szabadságharcban. Mivel üldözőik itt is nyomukra bukkantak, továbbmentek a Bakonyba.

Kossuth-kilátó

Helye: Halom-hegy

Mencshelyen nagy tisztelet övezte Kossuthot. A falubeliek nem félve a veszélytől, papjukkal együtt vállalták gyermekeinek bujtatását. Már halála évében utcát neveztek el Kossuthról, és a település felett magasodó Halom-hegyen emelt kilátót születése 100. évfordulója tiszteletére Kossuth-kilátónak nevezték el. 2002-től minden év szeptemberében emléktúrát szervezünk a Kossuth Lajos születésnapjához legközelebbi szombaton Mencshelyről Halom-hegyre.

LÓKÚT-ÓBÁNYA

Emléktábla a Kossuth család tiszteletére

Helye: Óbányai Marton-Zámory kastély

Az Óbányára érkező gyerekeket a Meszlényiekkal rokon Marton és Zámory család bújtatta. Itt tartózkodásuk úgy látszik nem maradt sokáig titokban, mert a császári katonaság – besúgás vagy egyszerűen lábra kapott hír nyomán – rövidesen elfogta őket a kastély mögött lévő és rejtékül szolgáló parasztházban. A foglyokat Győrbe majd Pozsonyba vitték. Feltehetően az angol kormány illetve a nádor családjának közbenjárására a Kossuth gyerekek nyolc hónapos fogság után kiszabadultak és 1850. június 18-án megérkeztek szüleikhez a törökországi Kiutahiába.